

Redovisning av åtaganden för framtida verksamhet

Grundläggande för redovisning är att den sker löpande, dvs. ekonomiska händelser redovisas efterhand som de uppstår. Transaktioner och händelser resultatredovisas när de inträffar och ingår i de finansiella rapporterna för de perioder de hänför sig till.

I vissa situationer skall dock bokföring av kostnader ske innan den åtgärd som föranleder utgiften verkställts. Förutsättningarna för att åtaganden om framtida utgifter skall påverka redovisningen framgår av rekommendation nr 10, Avsättningar, ansvarsförbindelser och eventualtillgångar, utgiven av Rådet för kommunal redovisning år 2002. För att ett åtagande skall anses föreligga måste en extern motpart finnas som är mottagare av det utflöde av resurser som man räknat med. Åtagandet skall vara förpliktigande, dvs. det skall i praktiken inte finnas någon annan möjlighet än att reglera det. Ett exempel på ett sådant åtagande är framtida utbetalningar för återställande av deponier.

I de fall åtaganden återspeglas i redovisningen sker det genom att framtida utgifter för att uppfylla åtagandet redovisas som kostnad i resultaträkningen och som skuld i balansräkningen. Beroende på med vilken precision åtagandet kan bestämmas rubriceras det som skuld eller som avsättning. Om åtagandet i och för sig är definierat men det råder osäkerhet om det kommer att leda till utbetalningar, rubriceras åtagandet som ansvarsförbindelse. Av rekommendation nr 10 framgår också att avsättningar för den egna framtida verksamheten aldrig skall ske.

Huvuddelen av kommunernas och landstingens löpande verksamhet är obligatorisk och bedrivs på uppdrag av staten. Uppdraget innebär att kommunerna och landstingen har åtaganden, dvs. skyldigheter gentemot medborgarna att tillhandahålla olika slag av service. I bland kan dessa åtaganden inte fullgöras omedelbart, utan kösituationer uppkommer för exempelvis plats i barnomsorgen, i särskilt boende, för operation, etc. Bearbetandet av dessa köer tillhör den normala löpande verksamheten. Denna typ av åtaganden som är hänförliga till den löpande verksamheten kan därmed enligt Rådets uppfattning inte påverka redovisningen annat än i samband med fullgörandet av åtagandet

Även om åtaganden för framtida verksamhet inte skall återspeglas i de finansiella rapporterna kan det ändå finnas skäl att redovisa förhållandet på annat sätt i årsredovisningen. För att ge beslutsfattare, patienter och andra intressenter en bild av sjukvårdens tillgänglighet kan det vara värdefullt att i förvaltningsberättelsen lämna information om exempelvis kösituationen i landstinget. Andra exempel på information som kan vara värdefull att lämna är antalet barn som inte kunnat anvisas plats i barnomsorgen, åtaganden för beviljade socialbidrag där besluten löper över årsskiftet, etc. Rådet hänvisar till utvecklingen av praxis för hur dessa upplysningar skall lämnas.

